

colecția
RÂSUL
LUMII

Michael Sadler nu e doar romancier. El are în palmares un doctorat despre neputința poezilor simbolști francezi de-a scrie ficțiune, dar și scenarii pentru BBC Radio 3 sau pentru televiziune, o istorie a rockului în benzi desenate, un film de artă cu Jean-Louis Trintignant în rolul principal și traduceri din Marivaux și Musset. În 2002–2003 Sadler a adaptat *Isteria* lui Terry Johnson pentru o reprezentație a lui John Malkovich la Théâtre Marigny din Paris. A ținut cursuri la London University Institute din Paris, a fost decorat cu Legiunea de Onoare și s-a trezit la un moment dat președinte al Festivalului brânzei Livarot. Îi place Schubert, adoră Led Zeppelin și nu s-ar da în lături să bea, din când în când, un pahar de Château Pétrus. Trăiește fie la Paris, fie în Touraine, unde își îngrijește afectuos prazul din grădină. La fel ca Peter Mayle, Julian Barnes și Stephen Clarke, e îndrăgostit de Franța și nu-și propune să traverseze foarte des Canalul.

MICHAEL SADLER

UN ENGLEZ AMOREZAT

Dragostea în FRANȚA profundă
roman

Traducere din engleză de
IRINA NEGREA

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coordonatorul colecției: Radu Paraschivescu

Coperta: Angela Rotaru

Tehnoredactor: Manuela Măxineanu

Corector: Ioana Vilcu

DTP: Andreea Dobreci, Carmen Petrescu

Tipărit la C.N.I. Coresi S.A.

Michael Sadler

An Englishman Amoureux (Love in Deepest France)

Copyright and preface copyright © 2007 Escargot Production Ltd.

© HUMANITAS, 2012, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SADLER, MICHAEL

Un englez amoretat (Dragostea în Franța profundă) / Michael Sadler;

trad.: Irina Negrea – București: Humanitas, 2012

ISBN 978-973-50-3335-4

I. Negrea, Irina (trad.)

821.111-31=135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin email: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 021 311 23 30 / 0372 189 509

Pentru Lulu și Daisy

1

Et ça recommence...*

Oare nu voi dezlega niciodată misterul Franței?

În timp ce Mazda roșie trecea prin satul Toison, unde țărăncile mustăcioase, cu nelipsitele lor căști de protecție portocalii pe cap, păreau veșnic în așteptarea camionului frigorific Davigel cu alimente, inima îmi bătea mai repede. Când am virat pe alea cu cireși și am oprit în fața casei lungi și joase, cu acoperișul ei din țigle roșii și vizoarele în formă de inimioară decupate în obloanele din stejar sfârâncios, radiam de bucurie. Vacile vecinului meu, Aimé Matou, pășteau pe câmpul de-alături. De felul lor foarte reținute – *ce sont des vaches très cools*** –, cireada a salutat entuziastă revenirea mea printr-o cordială fanfară de baligi lichide. Din fundul grădinii, firele de praz, părăsitate nemilos în timpul șederii în Anglia, se ondulau lasciv ca o trupă de dansatoare de *hula-hula* și, dopate cu doza de guano pe care le-o strecurasem, fluturau din frunzele cozilor:

— *Coo coo!* strigau ele. *Maï-quel!* Uite ce mari ne-am făcut!

Mirosul casei m-a izbit de îndată ce-am deschis ușa: o combinație de ceară de lustruit și lemne de foc, un pic

* Și începe iar... (*n.tr.*).

** Sunt niște vaci foarte cool (*n.tr.*).

de *lardons*, o nălucire de *andouillette* – una peste alta, un amestec amețitor de Marcel Proust și preparate din carne de porc. O clipă de extaz cu o tartă cremoasă, un Vouvray moale, o feliuță de ureche de porc cumpărată chiar atunci, o bucată de baghetă proaspătă și o roșie din grădină. Raiul pe pământ.

Și, din nou, am capitulat în brațele Franței.

În portofel, strecurată iubitor între cardul de fidelitate de la Super U și detaliile grupei mele sangvine – dacă s-ar fi întâmplat vreodată ca vreun *boudin* să-mi vină de hac –, păstram o fotografie a lui Lou Charpin, noua femeie din viața mea, muza de la Pont de Ruan, *ma Française à moi*. De dragul ei mă întorsesem acum. Trebuia să împărtășescă acest moment cu mine. Îndoită la colțuri, poza purta amprenteale pasiunii. Am prins-o de grinda principală – o imagine cu Lou pescuind în mare, într-o rochie albă de in, cu o coamă bogată de păr negru, cu pielea bronzată sub soarele de august și un zâmbet făcut să înmoaie și genunchii unui pitic de ipsisos din grădină. Nu eram decât un juvete în plasa ei.

O atrăgea *mon look British*? Așa să fie. *Ainsi soit-il*. Trebuia să-mi duc pantofii la reparat. Nu erau de mine șalupele alea gonflabile și țopârlănești, care treceau acum drept încălțări. Nu, domnule. Picioarele mele – sau *mes nougats*, cum ar zice Henri, dulgherul care face acoperișuri – nu se simt bine decât învelite în piele fină, purtând patina vremii.

Cu bocancii într-o pungă de plastic, am plecat la Loches. Orașele au suflet: există orașe posomorâte, orașe încruntate, orașe cu limba ascuțită, orașe tăfnoase și orașe nepăsătoare. Loches – gălbior, imperturbabil, cuminte, cu turnurile lui curioase și dantelăriile lui din piatră – este *une ville coquette*.

Mail Drouin este o stradă cu tei pe sub zidurile orașului vechi. Mi-am parcat Mazda la umbră – era și-așa desul de roșie – și am pornit pe jos spre atelierul lui Monsieur Michel. Cizmarii din Anglia sunt de două feluri: ori niște pitici cocoșați, descinși parcă din legendele populare norvegiene, ori huligani aurolaci reformati recent și cercetați în stare de arest. Monsieur Michel, rumen în obraji și cu șorțul de gât, parcă era un hangiu din operetele lui Gilbert și Sullivan. În cizmăria lui domnea un haos simpatice – rafturi stivuite până sus cu pantofi pingeliți, împachetați în hârtie maro și cu etichete scrise frumos, nenumărate cuiere cu șireturi pentru ghete, o mașină pentru decuparea cheilor, o alta pentru gravarea plăcuțelor de uși – *Annette Giraud, soră medicală*, cu litere gotice –, pinteni uriași pentru cizmele de călărie și imensa locomotivă zumzăitoare din spatele lui, dotată cu perii negre rotative, pietre de polizor și cuțite.

Monsieur Michel era expert în tocuri. Citea în pantofi cum citesc alții în zațul de cafea. În Touraine există două tipuri de încălțăminte. Cu Vouvray îți tocești prora, iar cu Chinon îți tocești pupa. Eu trăsesem cam tare cu vinul roșu. Monsieur Michel m-a rugat să revin peste o jumătate de oră.

Nimic nu poate fi mai încântător decât să mergi la târguiești în Loches când nu ai nimic de cumpărat. Ba ochești niște *rillons* calde – jumări de porc, bine fierte în untură la foc mic –, excelente cu o cană de ceai. Ba alegi un kil de *pêches de vigne* – un fel de piersici sălbatice, care cresc în niște pomi piperniciți de-o veșnicie printre butașii de vie – sau îți iei o ureche de porc, în locul celei pe care tocmai ai ronțăit-o... Nu se știe niciodată, un musafir neașteptat, un pahar de vin – „N-ai cumva vreo ureche, să ciugulim și noi un pic?”

După o jumătate de ceas, eram înapoi la Monsieur Michel, clătinându-mă sub greutatea cumpărăturilor. Pantofii mei erau gata, cu flecuri noi, și odată cu ei am primit și un pinten drăguț, din plastic, cu inscripția *Les Chaussures en Fête à la Cordonnerie Michel**. Am pornit înapoi spre mașină, târând plasele grele care îmi săpau canioane în degete.

Jusque là, tout baigne. Până aici, toate bune.

Am ieșit din parcare, am virat la dreapta pe Rue Balzac și mă pregăteam să fac un nou viraj la stânga, la Auberge du Mail, cu meniul lui foarte tentat la 12 euro – *salade de gésiers* („salată de pipote“, ca multe alte lucruri, sună o idee mai neatrăgător când traduci cuvintele), *entrecôte béarnaise*, *dessert* și o carafă mică de vin. Numai că ora trei și jumătate însemna un pic cam târziu pentru masa de prânz și un pic cam devreme pentru cină. *Dommage*. Păcat. Șoferul unui Citroën BX, care venea acum spre mine, purta mândru o șapcă ecosez cu pompon regulamentar cu tot, ca o clonă a lui Monsieur Dumas, marele mecanic și magicianul aperitivelor din Toison. Tocmai mă pregăteam să salut prietenește, fluturând din mână, când șoferul, zgâindu-se prin parbriz, a ridicat brusc degetul la mine.

Nu se poate să fi văzut ce-am văzut! Un deget ridicat? Nu, nu. Absolut de neconceput. În nici un caz în Loches, atrăgătoarea subprefectură din Indre și Loire, cu o altitudine de șaptezeci și doi de metri, într-o splendidă după-amiază de vară, când nu-ți faci griji pentru nimic.

Tot felul de explicații mi-au venit prompt în minte. Lumina îmi jucase o festă. Sau o teamă adânc înrădăcinată și multă vreme înfrânată țâșnise din hăul negru al Sine-lui. Negreșit, ziarul local *La Nouvelle République* purta toată vina. Paginile publicației musteau de povești despre gesturi

* Încălțăminte în sărbătoare la pantofăria lui Michel (*n.tr.*).

de furie în trafic: *Bernard Goudron, un măcelar pensionar, în vârstă de șaptezeci și doi de ani, a distrus aripa unui Renault 14 aparținându-i lui Claude Deguay, un fierar pensionar, folosindu-se de un târnăcop.*

M-am îndreptat cu mașina spre *Lots-Lots*, unul dintre aștrii de pe firmamentul magazinelor din Loches. *Lots-Lots* este specializat în mărfuri provenite din falimente. Dacă vrei să găsești ceva esențial, cum ar fi un ghid din 1996 cu restaurantele pescărești din suburbiile Parisului, o cutie cu odorizante auto în formă de mingi de golf, *Lots-Lots* e locul ideal. Când lumina roșie a semaforului din spațele supermarketului Atac s-a făcut verde, m-am îndreptat spre clădirea elegantă unde funcționează Le Palais de Justice. Un Peugeot 306 venea din față, dinspre cinema Rex. De la distanță, mi s-a părut că șoferul semăna cu Eric Moineau, electricianul superîncărcat. Tocmai mă pregăteam să flutur vesel din mână când, din nou, a ridicat și el un deget.

De data asta, în mod cert, nu fusese un miraj.

Nu s-ar fi putut spune totuși că nu începusem să percutez la gesturile francezilor. Obişnuiam chiar să le exersiez în fața oglinzii din baie. Când tragi de pleopa de jos a ochiului stâng, dai de înțeles că nu te duce nimeni cu preșul. *Mon œil* vrea să însemne un fel de „asta să i-o spui lu' mutu”. Când vrei să arăți că ești șocat sau plin de admirație, fluturi din mâna dreaptă în sus și în jos, la nivelul taliei, ca și cum te-ai fi fript rău pe o plită încinsă, și în același timp spui *Oh la la*. Te bați cu dosul palmei drepte pe partea dreaptă (a feței, țin să precizez), dacă vrei să sugerezi că te plictisești groaznic, mormăind languros în același timp un fel de „mă lași?!”, adică *La barbe* – barbă. Bineînțeles, o națiune parcimonioasă cu propriile extremități va vedea în asta o extravagantă, respectând-o totuși cu sfințenie.

Dar să ridici degetul când vezi pe cineva?!

Revenisem cu toată candoarea în fermecătorul oraș de provincie Loches, ca să-mi pun flecuri noi la pantofi. Și-atunci, de ce să fiu întâmpinat cu atâta agresivitate? Să fi fost cumva din cauză că Mazda avea numere de Anglia? E-adevărat, suntem la cuțite de-un car de ani. Printre distinșii vizitatori de odinioară ai localității Loches se numără Ioana d'Arc, care, potrivit francezilor, este singura mâncare continentală pe care englezii au reușit s-o gătească eficient. Oare spiritul ei bântuia încă pe-acolo? Dorința de a-l azvârli pe intrus în mare continua să fie o prioritate pentru ei?

Împăciuitor din fire, am vrut instinctiv să întorc și celălalt obraz. Dar mi-a fost imposibil să scap. Regina ședea lângă mine pe scaunul din dreapta, în Mazda, purtând centura de siguranță și o pălărie mare, turcoaz.

— Fă ceva, Michael. Pentru numele lui Dumnezeu, omule, nu fi așa tolomac. *Ne soyez pas couillon!*

— Desigur, Maiestate. Numaidecât.

Un Peugeot 606 a apărut la tribord. Mâna șoferului a părăsit volanul și a început să ridice degetul, ca un fel de cârnăcior bătăran. N-a apucat însă să-și ducă gestul până la capăt, că m-am și burzuluiit la el, făcând ca toți dracii. I-am servit o interpretare bine exersată a Brațului-de-Onoare (*le bras d'honneur*) – mâna dreaptă plesnește brațul stâng pe partea interioară, la cot, basculând perpendicular în sus întregul antebraț. Echivalentul galic al faimosului îndemn „Să ți-o bagi undeva!“. *Messieurs les Anglais, tirez les premiers*. Domnilor englezi, trageți voi primii. O blondă într-o mașină decapotabilă? Până să apuce să miște ceva, i-am făcut și ei aceeași figură. M-am strâmbat la ea. Și i-am dat cu tifla. Mâncam jăratric de furie. Li se urâse cu binele tuturor?! Las' c-aveam eu ac de cojocul lor. O

babă într-un Fiat? Ceasul rău, mamaie! *Et vlan!** Mă dis-
tram colosal. Dă-le francezilor ceea ce merită.

Stors, dar răzbunat moral, am ajuns în parcare din
fața magazinului *Lots-Lots*. O reclamă imensă anunța că
tocmai se primiseră așternuturi de pat. Nemaipomenit.
Exact acum un an, pe vremea asta, cumpărasem un cear-
șaf de plapumă cu un imprimeu drăguț înfățișând niște
palmieri, însă de-atunci nucile de cocos se decoloraseră.
Era vremea să fac o schimbare. Deja îmi revenise buna
dispoziție. Optimist, am ieșit din mașină și m-am răsucit
în loc ca să încui portierele. Și am încremenit. Cuprins
de groază.

Zdrobit, împietrit de rușine.

Ce mi-a fost dat să văd pe acoperișul mașinii?

Pantofii mei.

Mă întorsesem cu cumpărăturile, pusesem pantofii pe
mașină, ca să îmi caut cheile, mă suisem la volan și ple-
casem. Toate persoanele pe care le întâlnisem în Loches,
în acea după-amiază, se arătaseră pline de solitudine,
făcând gestul amabil de-a ridica degetul în direcția mea.
„V-ați uitat pantofii pe mașină!”

Eram oripilat. Bravo, frumos îmi începusem sejurul de
un an în Franța!

După Fashoda și Mers el Khébir, Loches.

* Și jap! (*n.tr.*)